

តួនាទីនៃសេដ្ឋកិច្ច នៅក្នុងការកសាងផែនការយេឡូក

Dr Ralph Blaney , អ្នកជំនាញសេដ្ឋកិច្ចនៅUNEP
មណ្ឌលពិនិត្យតាមដានការអភិរក្សពិភពលោក ខេមប្រីដ៍ ចក្រភពអង់គ្លេស
សណ្ឋាគារឡឺរ៉ូយ៉ាល់ រាជធានីភ្នំពេញ
ថ្ងៃទី០១ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៤

1. តើសេដ្ឋកិច្ចមានតួនាទីអ្វីខ្លះ?

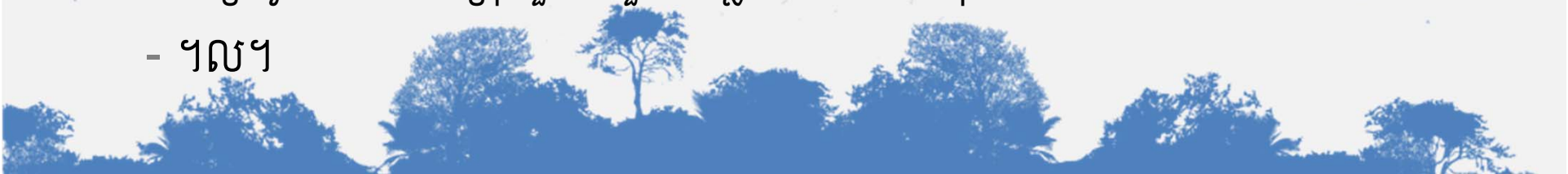
ការវិភាគសេដ្ឋកិច្ចជួយឲ្យប្រទេសអាចបង្កើនផលចំណូលពីដីឬក

2. ហេតុអ្វីរួមបញ្ចូលពហុប្រយោជន៍នៅក្នុងការកសាងផែនការសម្រាប់រដេបូក ?

ពហុប្រយោជន៍ពីព្រៃឈើ

- ការបន្សុទ្ធទឹក = ទឹកស្អាតសម្រាប់ផឹក
- អាហារពីព្រៃ = គ្រប់ឈើ និងផ្លែឈើ សត្វ និងទឹកឃ្មុំ
- ទឹកនៃឯទេសចរណ៍ធម្មជាតិ = ប្រភពប្រាក់ចំណូល / ការងារ
- ទប់ស្កាត់ការហូរច្រោះ = កាត់បន្ថយការធ្លាក់ចុះនៃកំទេចកំណកក្នុងទំនប់
- បង្កើនដំណើរលំអងផ្កា = ទិន្នផលកើនឡើងសម្រាប់ដំណាំនៅជិតព្រៃឈើ
- កែលម្អអាកាសធាតុនៅមូលដ្ឋាន = ម្លប់ឈើ របាំងខ្យល់
- រុក្ខជាតិឱសថ = ប្រភពឱសថមួយផ្សេង
- គុណតម្លៃប្រពៃណី និងស្មារតី = ថែរក្សាទឹកនៃឯពិសេស
- និយ័តកម្មទឹកហូរ = កាត់បន្ថយជំនន់នៅតំបន់ខ្សែទឹកខាងក្រោម
- ការប្រមូលផលជីវៈចម្រុះមួយចំនួន = ស្លឹក/សរសៃ ជ័រ អុស
- ។ល។

3. ការចាប់ផ្តើម

មុននឹងចាប់ផ្តើមធ្វើការវិភាគសេដ្ឋកិច្ចនៃអង្គការជាការល្អត្រូវ៖

- ធានាឲ្យមានសមត្ថភាពសម្រាប់ប្រមូល និងវិភាគទិន្នន័យ
- ធ្វើការវិភាគឯកសារនានាដែលមានស្រាប់
- កំណត់អត្តសញ្ញាណទិន្នន័យដែលនៅខ្វះចន្លោះ

បន្ទាប់មក...

- កំណត់អំពីសំណួរនានាដែលការវិភាគសេដ្ឋកិច្ចអាចជួយឆ្លើយ

4. “ទម្លាប់ល្អ” សម្រាប់ការវិភាគសេដ្ឋកិច្ច ការវិភាគសេដ្ឋកិច្ចនៃវេជ្ជបូកគួរផ្ដោតលើ៖

- ការគិតគូរអំពីជម្រើសទាំងអស់នៃវេជ្ជបូក
- ប៉ាន់ប្រមាណការប្រែប្រួលស្ថានភាពក្នុងករណីដែលគ្មានវេជ្ជបូក
- ប៉ាន់ប្រមាណការប្រែប្រួលរូបវន្ត
- កំណត់អត្តសញ្ញាណឥទ្ធិពលប្រយោលនៃវេជ្ជបូក
- វិភាគថ្លៃចំណាយ និងផលចំណេញជាបន្តបន្ទាប់
- ពិនិត្យកម្រិតល្បឿននៃតួលេខប៉ាន់ស្មាន (ពោលគឺការប្រែប្រួលនៃអថេរ)
- ជៀសវាងការវាយតម្លៃត្រឹមតែមួយផ្នែក និងការគណនាត្រួតគ្នា

5. ការគណនាថ្លៃចំណាយ

ជំពូកនៃថ្លៃចំណាយ៖

- ឱកាស (O)
- អន្តរការ (T)
- ការអនុវត្ត (I)

បូកបញ្ចូលទាំងអស់នេះជាមួយគ្នា ដើម្បីគណនាថ្លៃចំណាយសរុប...

$$O + T + I = \text{សរុប}$$

5. ការគណនាថ្លៃចំណាយ

ជំពូកនៃថ្លៃចំណាយ៖

- ឱកាស (O)
 - ការប្រើប្រាស់ដីតាមជម្រើសផ្សេង
 - \$ ក្នុងសមមូល CO₂ មួយតោន
 - មានភាពខុសគ្នាជាខ្លាំង
- អន្តរការ (T)
- ការអនុវត្ត (I)

5. ការគណនាថ្លៃចំណាយ

ជំពូកនៃថ្លៃចំណាយ៖

- ឱកាស (O)
- អន្តរការ (T)
 - ការពិគ្រោះយោបល់នៅថ្នាក់ជាតិ
 - កម្រិតយោង
 - ការវាយតម្លៃលទ្ធភាពអនុវត្ត
 - ការកសាងផែនការយន្តការនានា
- ការអនុវត្ត (I)

5. ការគណនាថ្លៃចំណាយ

ជំពូកនៃថ្លៃចំណាយ៖

- ឱកាស (O)
- អន្តរការ (T)
- ការអនុវត្ត (I)
 - ការពិនិត្យតាមដាន
 - ការកសាងផែនការប្រើប្រាស់ដី
 - កិច្ចការពារព្រៃឈើ
 - ការដាំដើមឈើឡើងវិញ
 - រដ្ឋបាល

6. ជំពូកនៃផលចំណេញ

រូបិយ

អរូបិយ

ការទូទាត់ថ្លៃកាបូន

ទឹកឃ្មុំ
លក់នៅទីផ្សារ

ទឹកឃ្មុំ
បរិភោគនៅគេហដ្ឋាន
ការដឹកកំណក
ល្បាប់ពីទំនប់

បន្ទាយលំអងផ្កា
បង្កើនទិន្នផល

បន្ទាយលំអងផ្កាដទៃទៀត
ធ្វើឲ្យព្រៃមានសុខភាពល្អ

ប្រាក់ចំណូលនៅ
មូលដ្ឋានបានពី
ទេសចរក្នុងព្រៃ

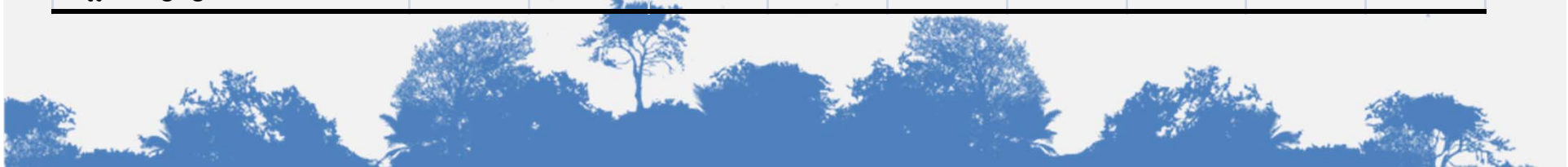
កាត់បន្ថយទឹកជំនន់ នៅ
តំបន់ខ្សែទឹកខាងក្រោម

ប្រៃពែណី និងស្មារតី

7. ការគណនាផលចំណេញ

	ការវាយតម្លៃតាមទិដ្ឋភាពផ្ទាល់			ចំណូលចិត្តដែលបង្ហាញ		ចំណូលចិត្តដែលបានបញ្ជាក់			ការផ្ទេរ ផល ចំណេញ
	ថ្ងៃលើ ទិដ្ឋភាព	ផ្នែកលើថ្ងៃ ដើម	ផ្នែកលើការ ផលិត	ថ្ងៃធ្វើ ដំណើរ	ថ្ងៃការ ពេញ ចិត្ត	ថ្ងៃជំនួស	ជម្រើស បទ ពិសោធន៍	ការ ដេញថ្លៃ	
ឈើ	x								x
ឥន្ធនៈ អនុផលព្រៃឈើ	x	x	x	x					x
ធនធានសេនេទិក	x		x		x				x
ការស្រាវជ្រាវ/ការអប់រំ	x								x
ផលចំណេញខាងវប្បធម៌						x	x	x	x
ការសម្រាកកាយ	x			x	x	x	x	x	x
លំហូរទឹក/បរិមាណ/គុណភាព		x	x			x	x	x	x
ដីជាតិដី/ត្រួតពិនិត្យកំណកដី		x	x			x	x	x	x
ខ្យល់បរិសុទ្ធ		x	x			x	x	x	x
និយ័តកម្មអាកាសធាតុ	x	x	x			x	x	x	x
តម្លៃជម្រើស						x	x	x	x
តម្លៃមិនប្រើប្រាស់						x	x	x	x

8. ការវិភាគរបាយ

ការបង់ខាតចំពោះអ្នកណា? ផលចំណេញសម្រាប់អ្នកណា?

- បុគ្គល
- រដ្ឋាភិបាល
- អ្នកផ្សេងទៀត

9. ពីងាយ ទៅស្មុគស្មាញ

កម្រិតនៃការវិភាគ	Basic	Advanced
ហេតុអ្វីនៅកម្រិតនេះ?	សម្រាប់ការវិភាគទូទៅ ដើម្បីកំណត់កម្រិតនៃផលចំណេញខាងសេដ្ឋកិច្ច និងថ្លៃចំណាយដែលពាក់ព័ន្ធនឹងជម្រើសនិងទីតាំងខុសគ្នា។	សម្រាប់ផែនការរូបវន្តពិស្តារ អំពីទីកន្លែងដែលផលចំណេញសេដ្ឋកិច្ចពាក់ព័ន្ធជាមួយ REDD+ អាចកើនឡើង និង/ ឬសម្រាប់គណនាកម្រិតនៃការទូទាត់តាមយន្តការ PES ។
កម្រិតនៃកិច្ចប្រឹងប្រែងដែលត្រូវការ?	ការសិក្សាដំបូងលើទិន្នន័យរូបវន្ត និងសេដ្ឋកិច្ច-សង្គមនៅកម្រិតប្រទេស/តំបន់ ដើម្បីកំណត់ទិន្នន័យដែលនៅខ្វះខាត និងអាចប្រមូលទិន្នន័យតិចតួច (គ្មានការប្រមូលទិន្នន័យថ្មីឡើយ)។ ត្រូវការចំណេះដឹងជាមូលដ្ឋាន អំពីសេដ្ឋកិច្ច (វាយតម្លៃការវិនិយោគ) ប៉ុន្តែមានការប្រើប្រាស់កម្មវិធីឯកទេសខ្លះៗតាមកំពូទ័រ។	ការងារច្រើននៅតាមមូលដ្ឋាន និងការធ្វើម៉ូដែលដើម្បីប្រមូលនិងវិភាគព័ត៌មានដែលពាក់ព័ន្ធនឹងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីរូបវន្តដែលពាក់ព័ន្ធ ទន្ទឹមនឹងការបង្កើត និងអនុវត្ត ការងារអង្កេតទីផ្សារ/សង្គម/ការវាយតម្លៃ។ ត្រូវមានការយល់ដឹងបានច្បាស់អំពីចំនួនឧបករណ៍សេដ្ឋកិច្ចឯកទេស និងវិធីសាស្ត្រផងដែរ។

ការវិភាគសេដ្ឋកិច្ចសម្រាប់វេជ្ជបូក ការសន្និដ្ឋាន

- ការវិភាគសេដ្ឋកិច្ចសម្រាប់វេជ្ជបូកជាតម្រូវការចាំបាច់
- ប៉ុន្តែការវិភាគនេះគ្រាន់តែជាធាតុមួយនៅក្នុងដំណើរការធ្វើសេចក្តីសម្រេច
ចិត្តប៉ុណ្ណោះ

